

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.411.014.04.2016
D/16/507

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

21/03/2017 12:19
DK/1883/2017

GGP0D2MNov

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

22.03.2017

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/16/507 – Wsparcie ruchu turystycznego z funduszy Unii Europejskiej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	Waldemar Góra, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/260/2016 z 28 grudnia 2016 r. Beata Olejnik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/249/2016 z 2 grudnia 2016 r. [dowód: akta kontroli str. 1-4]
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Poczesnej ¹ , 42-262 Poczesna, ul. Wolności 2
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Ujma, Wójt Gminy Poczesna [dowód: akta kontroli str. 5-6]

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, w okresie objętym kontrolą³ Gmina Poczesna⁴ zrealizowała zgodnie z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie⁵ projekt pn. „Zagospodarowanie terenu centrum miejscowości Słowik w gminie Poczesna”⁶ w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013⁷, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego⁸. Przedmiotem projektu była budowa w miejscowości Słowik przy ul. Podlaskiej centrum rekreacyjno-sportowo-kulturalnego⁹ o łącznej powierzchni 23 400 m², w skład którego weszły m.in. plac zabaw, kort tenisowy, amfiteatr, ciągi spacerowe oraz ławki, kosze i oświetlenie.

Lokalizacja obiektu została zaplanowana z wykorzystaniem istniejącej wcześniej infrastruktury, w sąsiedztwie pieszych i rowerowych szlaków turystycznych. Trwałość projektu została zapewniona zgodnie z art. 57 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006¹⁰ poprzez zagwarantowanie przez Gminę środków na jego utrzymanie w należyłym stanie technicznym.

¹ Zwany dalej „Urzędem”.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Lata 2007-2016 (I półrocze), a także działania wcześniejsze i późniejsze, jeżeli miały bezpośredni wpływ na zagadnienia objęte kontrolą.

⁴ Zwana dalej „Gminą”.

⁵ Zawartą z Województwem Śląskim (zwanym dalej „Województwem”), reprezentowanym przez Zarząd Województwa Śląskiego pełniącym rolę Instytucji Zarządzającej (zwana dalej: „IZ”) z dnia 10 października 2013 r. nr UDA-RPSL.03.02.02-00-006/11-00, wraz z aneksami nr 1 z dnia 25 lutego 2014 r., nr 2 z dnia 23 września 2014 r. oraz nr 3 z dnia 11 czerwca 2015 r., zwaną dalej „Umową o dofinansowanie”.

⁶ Zwanego dalej „projektem”.

⁷ Zwany dalej „RPO WSL 2007-2013”.

⁸ Zwanego dalej „EFRR”.

⁹ Zwanego dalej „obiektem”.

¹⁰ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str. 25, ze zm.).

Realizując projekt, *Gmina* osiągnęła wskaźniki produktu i rezultatu założone we wniosku o dofinansowanie jego realizacji i określone w załącznikach do *umowy o dofinansowanie* zawartej z *Województwem*. Po oddaniu obiektu do użytkowania, w okresie od 30 czerwca 2015 r. do 31 grudnia 2016 r., na terenie *objektu* zrealizowano pięć imprez o charakterze regionalnym lub ponadregionalnym, w których wzięło udział – wg szacunków *Gminy* - ponad trzy tysiące osób. W pozostałym czasie obiekt wykorzystywany był głównie przez mieszkańców.

Gmina prowadziła również działania upowszechniające efekty realizacji *projektu* oraz promocyjno-informacyjne mające na celu jego rozpropagowanie, m.in. za pośrednictwem stron internetowych (*Gminy* i *Starostwa Powiatowego* w Częstochowie), mediów (lokalnych gazet, stacji radiowych i telewizyjnych) oraz rozdawanych ulotek reklamowych. Odbywało się to zgodnie z zawartą *umową o dofinansowanie* i współpracowano przy tym z organizacjami samorządowymi, stowarzyszeniami i organizacjami turystycznymi, w tym w zakresie przygotowania i promocji imprez sportowych i rekreacyjnych.

Wprawdzie *Gmina* nie przedstawiła danych pozwalających stwierdzić, jaki wpływ miała realizacja *projektu* na jej rozwój gospodarczy, jednakże NIK podziela pogląd Wójta, że inwestycja ta przyczyniła się do podniesienia atrakcyjności przebiegających przez Słowik tras turystycznych (miejsce wypoczynku), a także stworzyła bazę do realizacji odbywających się tam ponadlokalnych imprez rekreacyjno-sportowo-turystycznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Stopień realizacji *projektu* oraz działań wpływających na osiągnięcie i utrzymanie jego efektów

Opis stanu faktycznego

- 1.1 Projekt pn. „Zagospodarowanie terenu centrum miejscowości Słowik w gminie Poczesna” realizowany był przez *Gminę* na podstawie zawartej z *Województwem umowy o dofinansowanie* i był współfinansowany przez Unię Europejską z *EFRR* w ramach RPO WSL 2007-2013, Priorytet III „Turystyka”, Działanie 3.2 „Infrastruktura okołoturystyczna”, Poddziałanie 3.2.2 „Infrastruktura okołoturystyczna – podmioty publiczne”, nr projektu–1496. Zgodnie z *umową*, *projekt* został zrealizowany w okresie od 6 czerwca 2014 r.¹¹ do 30 czerwca 2015 r.¹²

W ramach *projektu*, w miejscowości Słowik przy ul. Podlaskiej wykonano centrum rekreacyjno-sportowo-kulturalne o łącznej powierzchni 23 400 m², w skład którego weszły m.in. plac zabaw, kort tenisowy, amfiteatr, ciągi spacerowe oraz ławki, kosze i oświetlenie.

[dowód: akta kontroli str. 7, 26, 31, 40, 442, 565-566, 891]

Zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie *projektu* z dnia 7 czerwca 2013 r., celem ogólnym jego realizacji była poprawa dostępności turystów oraz mieszkańców *gminy* i regionu do infrastruktury aktywnych form turystyki.

Cel ogólny *projektu* miał przyczynić się do osiągnięcia następujących korzyści długoterminowych:

- wzrostu rozpoznawalności regionalnej oferty turystycznej,
- podniesienia jakości infrastruktury okołoturystycznej *gminy* i regionu,
- poprawy oferty turystycznej *gminy*,
- wzrostu konkurencyjności turystycznej regionu,

¹¹ Poniesienie pierwszego wydatku.

¹² Zakończenie finansowe realizacji, tj. określona w *umowie o dofinansowanie* data poniesienia ostatniego wydatku. Odbiór końcowy robót wykonanych w ramach *projektu* nastąpił w dniu 9 czerwca 2015 r.

- lepszego wykorzystania walorów miejscowości,
- poprawy stanu infrastruktury sportowej gminy, służącej rozwojowi turystyki i sportu.

Całkowita wartość projektu wyniosła 1 197,3 tys. zł, w tym wydatki kwalifikowalne 1 177,8 tys. zł, z czego 1 001,1 tys. zł (tj. 85%) sfinansowane zostało ze środków EFRR, a 176,7 tys. zł (tj. 15%) ze środków własnych beneficjenta.

[dowód: akta kontroli str. 442, 566-567, 890-891]

- 1.2 Przed podjęciem decyzji o realizacji projektu, Gmina zleciła wykonanie „*Studium wykonalności zadania inwestycyjnego Zagospodarowanie terenu centrum miejscowości Słowik w gminie Poczesna*”¹³, które stanowiło załącznik do wniosku o dofinansowanie. W dokumencie tym dokonano m.in. analizy rynku turystycznego na terenie Gminy, a także zamieszczono analizę techniczną, finansową i ekonomiczną realizacji ww. zadania.

W *Studium* wskazano również na zgodność projektu z celami zawartymi w takich programach jak:

- RPO WSL 2007-2013;
- Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013;
- Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013;
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020;
- Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim na lata 2004-2013;
- Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego;
- Strategia Rozwoju Gminy Poczesna.

Ponadto, w *Studium* stwierdzono, że w wyniku realizacji inwestycji nastąpi „poprawa i podniesienie poziomu walorów funkcjonalności terenów” oraz nastąpi „nadanie im reprezentacyjnego charakteru”. W uzasadnieniu wskazano też, że główne problemy Gminy, to „niewystarczający poziom rozwoju turystyki i sportu” i „brak nowoczesnej infrastruktury okołoturystycznej”.

[dowód: akta kontroli str. 122, 126, 128, 687-690]

- 1.3 Wójt wyjaśnił, że bez wsparcia ze środków UE, Urząd również zdecydowałby się na podjęcie realizacji projektu, ponieważ została już wykonana jego dokumentacja techniczna oraz uzyskano pozwolenie na budowę. Zaznaczył jednak, że bez ww. wsparcia, projekt byłby prawdopodobnie realizowany w dłuższym okresie czasu.

[dowód: akta kontroli str. 656]

- 1.4 Wybór lokalizacji projektu w miejscowości Słowik przy ul. Podlaskiej uzasadniony był tym, że w bezpośrednim jego sąsiedztwie znajdował się teren częściowo zagospodarowany w 2011 r. w ramach projektu pn. „*Budowa obiektów sportowych i małej architektury przeznaczonych do użytku publicznego w miejscowości Słowik*”¹⁴, w ramach której wykonano m.in. bieżnię ze skocznią w dal, boisko wielofunkcyjne do koszykówki i siatkówki oraz obiekty małej architektury, takie jak: wiatą drewnianą, grill plenerowy, szachy plenerowe, ławki i mostek. Głównym celem realizacji inwestycji z 2011 r. był wzrost dostępu mieszkańców Słowika i sąsiednich

¹³ Zwane dalej „*Studium*”. *Studium* zostało sporządzone w 2013 r. przez firmę zewnętrzną na podstawie umowy z 3 czerwca 2013 r.

¹⁴ Na podstawie umowy o przyznanie pomocy nr 00011-6930-UM1230101/10 z 7 września 2010 r. w ramach działania 413 „*Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju*” w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „*Odnowa i rozwój wsi*” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Umowa została zawarta pomiędzy Województwem, a Gminą wraz z aneksami nr 1 z dnia 31 stycznia 2011 r. oraz nr 2 z dnia 30 czerwca 2011 r.

sołectw do obiektów sportowych i miejsc rekreacji, a realizacja *projektu* stanowić miała jego rozszerzenie.

[dowód: akta kontroli str. 659-686, 691-740, 891]

Odnosząc się do tej lokalizacji, we wniosku o dofinansowanie wskazywano, że miejscowość Słowik jest dobrze skomunikowana (można się do niej dostać m.in. autobusem i pociągiem) oraz znajduje się w pobliżu pieszych i rowerowych szlaków turystycznych, prowadzących na Jurę Krakowsko-Częstochowską, gdzie zlokalizowane są liczne atrakcje turystyczne. Miejsce, w którym został zrealizowany *projekt*, zostało oznaczone na mapach turystycznych regionu¹⁵, jako „*miejsce odpoczynku*”.

Uzasadniając wybraną lokalizację, *Wójt* wyjaśnił, że było to jedyne miejsce, będące własnością *Gminy*, „*które nadawało się do takiego zagospodarowania, gdzie w bliskiej odległości znajdują się naturalne tereny leśne i rekreacyjne*”.

[dowód: akta kontroli str. 564-566, 572, 656-657, 902-903]

W wyniku przeprowadzonych oględzin stwierdzono:

- zrealizowany *projekt* stanowił część kompleksu sportowo-rekreacyjnego, w skład którego weszły obiekty zrealizowane w 2015 r., tj. m.in.: plac zabaw, kort tenisowy, stojaki na rowery, amfiteatr, ławki, kosze oraz zrealizowane w 2011 r., tj. m.in.: boisko wielofunkcyjne, bieżnia ze skocznią w dal, obiekty małej architektury, a w sąsiedztwie *obiekta* znajdował się Zespół Szkolno-Przedszkolny, świetlica Ochotniczej Straży Pożarnej¹⁶ oraz boisko do gry w piłkę nożną. Wszystkie elementy kompleksu były dostosowane dla osób niepełnosprawnych;
- obok *obiekta* (w odległości do 300 m) przebiegały dwa turystyczne szlaki rowerowe („*Szlak przełomu Warty*” i „*Szlak Dębówcówka*”), turystyczny szlak pieszy („*Szlak Walk 7 Dywizji Piechoty, wrzesień 1939*”) oraz przepływała rzeka Warta;
- w bezpośrednim otoczeniu *obiekta* znajdował się - wykonany w ramach niniejszego *projektu* - parking z 34 miejscami;
- *obiekt* nie posiadał odrębnego zaplecza sanitarnego, jednak osoby z niego korzystające, mogły korzystać z zaplecza sanitarnego znajdującego się w świetlicy OSP;
- na terenie *obiekta* brak było informacji turystycznych, np. o pobliskich szlakach pieszych lub rowerowych¹⁷.

[dowód: akta kontroli str. 892-896, 904]

- 1.5 Zdaniem *Wójta*, zrealizowany *projekt* miał wpływ na zwiększenie atrakcyjności turystycznej subregionu północnego województwa śląskiego, ponieważ stanowił doskonale miejsce do spacerów, wędkowania i turystyki rowerowej. Stwierdził także, iż: „*W pobliżu znajdują się ruiny zamków leżące na Szlaku Orlich Gniazd – Olsztyn, Mirów, Bobolice i Morsko, Jasna Góra, sanktuarium Ojca Pio na Przeprośnej Górcie, źródła rzeki Wiercicy, Sokole Góry z ciekawymi jaskiniami, Pustynia Siedlecka, do których prowadzą szlaki rowerowe. Popularnym jest zostawianie samochodów*

¹⁵ M.in. na mapie turystycznej Gminy Poczesna wydanej przez Wydawnictwo Kartograficzne „Compass” z Krakowa.

¹⁶ Zwanej dalej „OSP”.

¹⁷ W czasie trwania kontroli NIK, w dniu 9 lutego 2017 r. *Wójt* wystąpił do Regionalnego Oddziału PTTK w Częstochowie, z prośbą o zaprojektowanie tablicy informacyjnej z wyznaczonymi szlakami turystycznymi zlokalizowanymi na terenie *Gminy* i przebiegającymi przez kompleks sportowo-rekreacyjny w Słowiku, gdzie tablica ta ma zostać zamontowana.

na naszych parkingach w Słowiku, jazda szlakami rowerowymi do ww. miejsc i powrót pociągiem do stacji w Korwinowie” oraz, że: „Uroki przyrody występujące na terenie Gminy i w jej okolicach można podziwiać zarówno w czasie pieszej wędrówki, ale także jadąc rowerem, czy płynąc kajakiem. Zagospodarowanie przedmiotowego terenu umożliwiło wykorzystanie potencjału turystycznego”.

[dowód: akta kontroli str. 657-658, 757, 892-896]

1.6 We wniosku o dofinansowanie, w części „D. Wskaźniki osiągnięcia celów projektu” określono następujące wskaźniki produktu:

- liczba przebudowanych (wyremontowanych) obiektów infrastruktury aktywnego wypoczynku (infrastruktura punktowa) – 1 szt.;
- powierzchnia przebudowanych (wyremontowanych) obiektów infrastruktury aktywnego wypoczynku (infrastruktura punktowa) – 23 400 m².

Ponadto, w ww. wniosku założono wskaźnik rezultatu polegający na osiągnięciu liczby 2 545 osób korzystających z obiektu, w okresie do 30 czerwca 2016 r. Zgodnie z przyjętymi założeniami, realizacja projektu nie wymagała utworzenia nowych miejsc pracy.

[dowód: akta kontroli str. 571]

1.7 Gmina zrealizowała oba określone we wniosku o dofinansowanie wskaźniki produktu, tj. przebudowany został jeden obiekt infrastruktury aktywnego wypoczynku o powierzchni 23 400 m².

Zrealizowany został również określony we wniosku o dofinansowanie wskaźnik rezultatu polegający na osiągnięciu do dnia 30 czerwca 2016 r. liczby 2 545 osób korzystających z przebudowanych obiektów. Zgodnie bowiem z wykazem imprez turystycznych i rekreacyjnych¹⁸, w czterech imprezach zorganizowanych na terenie obiektu w okresie od 30 czerwca 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. udział wzięło 2 570 uczestników. Ponadto, w ww. okresie obiekt był niemal codziennie użytkowany przez podopiecznych przedszkola, uczniów szkoły podstawowej oraz mieszkańców gminy (ok. 120 osób dziennie).

[dowód: akta kontroli str. 571, 634-638, 809-810, 888-889]

1.8 W trakcie realizacji projektu, Gmina zrezygnowała z wykonania zaplanowanych pierwotnie elementów małej architektury, tj. grilla, altany i podestu drewnianego, ponieważ elementy te zostały wykonane już wcześniej, w ramach inwestycji z 2011 r. Ponadto, zmieniona została technologia wykonania ścieżki (zamiast kostki brukowej zastosowano tłuczeń) oraz nawierzchni placu zabaw (zamiast płyt syntetycznych zastosowano jednolitą, laną powierzchnię syntetyczną). O wszystkich tych zmianach została poinformowana IZ, która je zaakceptowała.

[dowód: akta kontroli str. 215, 250, 543, 555]

1.9 Zgodnie z umową o dofinansowanie, Gmina przedstawiała sprawozdania z realizacji projektu wraz z przekazywanymi do IZ wnioskami o płatność, w części dotyczącej postępu rzeczowo-finansowego projektu. Informowano w nich m.in. o postępie prac, zawartych umowach, przeprowadzonych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, napotkanych problemach czy zaplanowanych działaniach. Zgodnie z ww. umową, wskaźniki produktu zostały osiągnięte po odbiorze końcowym inwestycji, natomiast informację o realizacji wskaźnika rezultatu przekazano IZ rok po zakończeniu inwestycji.

[dowód: akta kontroli str. 19, 267-270, 398-401, 571-572, 634-640]

¹⁸ Sporządzonym przez Dyrektora Gminnego Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej.

- 1.10 We wniosku o dofinansowanie, który stanowił integralną część umowy o dofinansowanie, zapisano że projekt był zgodny z założeniami przyjętymi w dokumentach strategicznych, w tym m.in.: ze Strategią Rozwoju Powiatu Częstochowskiego i Strategią Rozwoju Gminy Poczesna.

Natomiast w Studium do ww. zadania (stanowiącym załącznik do wniosku o dofinansowanie), wskazano zgodność projektu z celem głównym RPO WSL 2007-2013: „Stymulowanie dynamicznego rozwoju przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu” oraz celem szczegółowym działania 3.2.2. Infrastruktura okołoturystyczna: „Tworzenie i rozwój regionalnych produktów turystycznych”.

[dowód: akta kontroli str. 128, 568-569]

W RPO WSL 2007-2013 przyjęto założenie, że dofinansowanie z programu zostanie przeznaczone na inwestycje kompleksowe, o zasięgu ponadlokalnym, przyczyniające się wprost do wzrostu gospodarczego, tworzące nowe produkty turystyczne, kulturowe i tradycyjne, wykorzystujące elementy regionalnego i lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz realizujące założenia wynikające ze Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim na lata 2004-2013.

Ponadto, RPO WSL 2007-2013 zakładał, że preferowane będą przedsięwzięcia uwzględniające w swym zakresie przystosowanie infrastruktury okołoturystycznej oraz innych obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez usuwanie barier architektonicznych, które przyczynią się do niwelowania różnic w dostępie do poszczególnych obiektów dla osób zdrowych i niepełnosprawnych.

[dowód: akta kontroli str. 568-569, 741-750, 892-896]

- 1.11 W 2003 r. Gmina opracowała dokument pn. „Strategia Rozwoju Gminy Poczesna”, w którym – odnosząc się do turystyki - wskazano jedynie, że na terenie Gminy funkcjonuje jeden hotel i jeden motel, które mogą przyjąć jednocześnie 27 turystów. Do dnia zakończenia kontroli, strategia ta nie aktualizowana. Odnosząc się do powyższego, Wójt wyjaśnił, że w Urzędzie trwają prace nad opracowaniem nowej strategii.

[dowód: akta kontroli str. 791-807, 756]

- 1.12 W okresie realizacji projektu oraz w okresie po jego zakończeniu nie wystąpiły problemy lub trudności, które mogłyby wpływać na brak możliwości korzystania z obiektu na potrzeby turystyczne¹⁹. Wynikać to mogło m.in. z tego, że w umowie zawartej z jej wykonawcą zapewniony został okres gwarancji dla obiektu do dnia 9 czerwca 2020 r.

[dowód: akta kontroli str. 757, 889]

- 1.13 We wniosku o dofinansowanie zawarto zapisy gwarantujące zapewnienie trwałości projektu w rozumieniu art. 57 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, tj. pięcioletni okres (od daty zakończenia realizacji projektu), w którym założone cele zostaną utrzymane, a projekt nie zostanie poddany znaczącym modyfikacjom oraz zmianie właściciela. Kontrola wykazała, że zapewnienia te były przez Gminę realizowane.

[dowód: akta kontroli str. 10, 568]

¹⁹ Powyższe ustalono na podstawie dostępnej dokumentacji projektu, wniosków o płatność oraz wyjaśnień Wójta.

- 1.14 Stwierdzono, że *obiekt* był dostępny całodobowo i utrzymany w należytym stanie, tj. poszczególne jego elementy nie były zniszczone i teren nie był zarośnięty.
[dowód: akta kontroli str. 10, 568, 892-896]
- 1.15 *Gmina* zapewniła środki na utrzymanie *objektu* oraz ponosiła koszty jego utrzymania związane z opłatami za energię, wywozem nieczystości stałych oraz wynagrodzeniem administratora, tj. osoby odpowiedzialnej m.in. za utrzymanie porządku na jego terenie. W latach 2015-2016 koszty te wyniosły ogółem 11 835 zł, z czego 5 387 zł w 2015 r. i 6 448 zł w 2016 r. W łącznej kwocie, koszty energii elektrycznej wyniosły 4 746 zł, koszty wywozu nieczystości stałych 376 zł, koszty wynagrodzenia osoby odpowiedzialnej za utrzymanie porządku 6 713 zł²⁰.
[dowód: akta kontroli str. 789-790]
- 1.16 Zrealizowany *projekt* był odrębnym zadaniem i nie stanowił jednego z etapów inwestycji przyczyniającej się do rozwoju turystyki, dlatego też w *umowie o dofinansowanie* nie zawarto zapisów przewidujących kontynuację zadania.
Mimo to *Wójt* zapewnił, że w najbliższych latach planuje kontynuację działań w obrębie tego *projektu*, które obejmować będą m.in. doposażenie placu zabaw, wykonanie siłowni zewnętrznej, zakup leżaków i parasoli plażowych, rowerów wodnych, kajaków oraz kijów do nordic-walking.
[dowód: akta kontroli str. 7-45, 758]
- 1.17 Promocja *objektu* realizowana była zgodnie z umową i odbywała się za pośrednictwem:
- stron internetowych, w tym *Gminy* i Starostwa Powiatowego w Częstochowie;
  - gazet (lokalny magazyn „Spoiwo”, dziennik „Życie Częstochowy i Powiatu”);
  - lokalnych mediów, m.in. stacji radiowych i telewizyjnych (np. Radio „Jura”, Radio „Fiat”, TV „Orion”);
  - oraz poprzez wykonanie ulotek reklamujących *obiekt*, które rozdawane były w trakcie organizowanych imprez oraz zostały wyłożone w siedzibie *Urzędu* i Starostwa Powiatowego w Częstochowie.
- Bieżąca promocja *objektu* polegała na informowaniu o imprezach organizowanych w miejscowości Słowik za pośrednictwem internetu, lokalnej prasy i telewizji, w mediach społecznościowych oraz w trakcie różnych imprez, np. dożynek lub festiwali muzycznych.
[dowód: akta kontroli str. 20, 569-570, 758, 811-887]
- 1.18 W złożonych wyjaśnieniach *Wójt* stwierdził, że realizacja *projektu* „przyczyniła się do tworzenia postaw innowacyjnych związanych z umiejętnością kreowania nowych usług i produktów, ponieważ wpłynęła na upowszechnienie rekreacji, np. marszy nordic-walking, biegów, wycieczek rowerowych, spływów kajakowych czy wędkowania”.
- Wójt* dodał też, że *Gmina* w dalszym ciągu planuje prowadzenie aktywnej kampanii promocyjnej *objektu*, zmierzającej do jego lepszego wykorzystania, m.in. za pośrednictwem mediów, stron internetowych oraz we współpracy

²⁰ Podane koszty za wywóz nieczystości oraz wynagrodzenie administratora obiektu zostały ustalone szacunkowo: 25% wynagrodzenia administratora obiektu, który w zakresie wykonywanych zadań miał również inne obowiązki oraz 50% opłaty za wywóz nieczystości stałych.

z lokalnymi stowarzyszeniami (Stowarzyszenie „Bractwo Kuźnic”²¹ czy Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych „Feniks”²²).

Stwierdził również, że *Gmina* ma w planach poszerzenie i udoskonalenie wykorzystania obiektu „poprzez zainteresowanie przedsiębiorców i innych osób do jeszcze lepszego wykorzystania tego otoczenia”.

[dowód: akta kontroli str. 759, 815, 819, 842, 846, 876, 878-880]

- 1.19 Realizacja celów i wskaźników *projektu* nie była przedmiotem kontroli prowadzonej przez *IZ* lub inny podmiot zewnętrzny²³, a do *Urzędu* nie wpłynęły żadne skargi lub wnioski związane z funkcjonowaniem obiektu.

[dowód: akta kontroli str. 633]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Wprawdzie założone przez *Gminę* we wniosku o dofinansowanie i zaakceptowane przez *IZ* wskaźniki zostały sformułowane precyzyjnie, w sposób mierzalny i umożliwiający ich weryfikację, jednak - zdaniem NIK - nie nawiązywały one bezpośrednio do ogólnego celu *projektu*, którym była poprawa dostępności turystów oraz mieszkańców gminy i regionu do infrastruktury aktywnych form turystyki.
2. Zrealizowany *projekt* poprawił ofertę turystyczną *Gminy*, a zwłaszcza wpłynął na podniesienie jakości infrastruktury okolicy turystycznej służącej rozwojowi turystyki i sportu. Jednak *Gmina* nie posiadała danych, które wskazywałyby, że jego realizacja wpłynęła bezpośrednio na zwiększenie przychodów *Gminy*, większą liczbę osób korzystających z usług turystycznych czy wzrost zatrudnienia na jej terenie.

Wprawdzie w latach 2015-2016, tj. od momentu zakończenia *projektu*, na terenie obiektu zostało zorganizowanych pięć imprez o charakterze regionalnym²⁴ lub ponadregionalnym²⁵, w których – wg wykazu imprez turystycznych i rekreacyjnych²⁶ - wzięło udział ponad trzy tysiące osób, jednakże w pozostałym czasie obiekt wykorzystywany był w większości przez społeczność lokalną²⁷, a zwłaszcza dzieci i młodzież, uczęszczającą do pobliskiego przedszkola i szkoły.

Świadczy to zdaniem NIK, o ograniczonym wpływie realizacji *projektu* na rozwój ruchu turystycznego w *Gminie*. Ocenę tą potwierdziły odpowiedzi otrzymane z pięciu sąsiednich gmin, w których żaden z urzędów nie wskazał jednoznacznie, że realizacja *projektu* miała wpływ na rozwój ruchu turystycznego na administrowanym terenie, np. poprzez zwiększenie liczby turystów, ożywienie gospodarcze lub wzrost liczby miejsc pracy²⁸. Podkreślić jednak należy, że efekty tego typu projektów są często oddalone w czasie, a utworzenie – poprzez realizację *projektu* - bazy wypadowej do wycieczek pieszych lub rowerowych, stanowi w ocenie NIK ważny element podniesienia atrakcyjności turystycznej znajdujących się na terenie *Gminy* tras turystycznych.

[dowód: akta kontroli str. 566, 741-750, 759, 809-810]

²¹ Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Bractwo Kuźnic” z siedzibą w Poczesnej. W skład Rady Stowarzyszenie wchodzi przedstawiciele pięciu gmin: Boronów, Kamienica Polska, Konopiska, Poczesna i Starcza.

²² Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych „Feniks” z siedzibą w Słowiku

²³ *IZ* w dniu 20 października 2015 r. przeprowadziła kontrolę dokumentów na zakończenie realizacji projektu i nie stwierdziła zastrzeżeń.

²⁴ Marsz na orientację i festyn rodzinny.

²⁵ Zawody w nordic-walking, charytatywna impreza biegowa oraz festyn z okazji otwarcia obiektu.

²⁶ Zgodnie z wykazem imprez turystycznych i rekreacyjnych sporządzonym przez Dyrektora Gminnego Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej.

²⁷ Tj. głównie przez mieszkańców miejscowości Słowik, zamieszkałej przez 886 osób i mieszkańców gminy Poczesna, w której mieszka ok. 12,8 tys. osób.

²⁸ Ankiety wysłano do pięciu gmin sąsiadujących z Gminą Poczesna, tj. Olsztyn, Kamienica Polska, Starcza, Konopiska oraz Częstochowa.

3. W ocenie NIK, zrealizowany projekt uwzględniał potrzeby osób niepełnosprawnych, a także wpisywał się w ogólne założenie określone w Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim na lata 2004-2013, tj. rozwój turystyki na terenach wiejskich. NIK zauważa jednak, że projekt ten tylko w niewielkim stopniu realizował założenia określone w *RPO WSL 2007-2013*, tj. wzrost gospodarczy *Gminy* lub stworzenie nowych produktów turystycznych.

[dowód: akta kontroli str. 568-569, 741-750, 892-896]

4. Mając na uwadze fakt, że w *Gminie* od 2003 r. obowiązuje „*Strategia Rozwoju Gminy Poczesna*”, w której zawarto zaledwie jeden - dotyczący miejsc noclegowych - zapis związany z funkcjonowaniem turystyki na jej terenie, NIK zwraca uwagę na potrzebę opracowania aktualnej strategii rozwoju *Gminy* w tym zakresie, w której - oprócz odzwierciedlenia znaczenia turystyki dla rozwoju *Gminy* - zostaną sformułowane dotyczące jej cele długookresowe oraz znajdą miejsce zapisy uwzględniające inne obowiązujące w ponadlokalnych dokumentach planistycznych, takich jak np. „*Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020+”*”²⁹.

[dowód: akta kontroli str. 791-807, 756]

Ocena cząstkowa

Gmina zrealizowała projekt zgodnie z warunkami określonymi w *umowie o dofinansowanie*, a także osiągnęła założone w niej wskaźniki produktu i rezultatu. Lokalizacja projektu została zaplanowana racjonalnie, w sposób pozwalający na lepsze wykorzystanie istniejącej wcześniej infrastruktury i stanowiąc jej uzupełnienie. Realizacja projektu umożliwiła stworzenie kompleksu sportowo-rekreacyjnego, który mógł być wykorzystywany przez turystów chcących korzystać z pobliskich szlaków turystycznych. Pozytywnie ocenić należy również fakt, że *Gmina* podjęła działania mające na celu zapewnienie trwałości projektu, o której mowa w art. 57 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, zapewniając środki na utrzymanie obiektu w należyłym stanie technicznym.

Na terenie obiektu organizowane były przez *Gminę* imprezy sportowe i rekreacyjne, a dodatkowo był on wykorzystywany przez społeczność lokalną. Jednocześnie *Gmina* prowadziła przewidziane *umową o dofinansowanie* działania promocyjno-informacyjne, które nastawione były na podniesienie atrakcyjności turystycznej *Gminy*, w tym wskazujące na możliwości wykorzystania obiektu jako bazy wypadowej, bądź miejsca wypoczynku.

2. Współpraca i komunikacja w dziedzinie turystyki, w związku z jej wsparciem środkami UE

- 2.1 Na etapie opracowania projektu oraz w trakcie jego realizacji, *Urząd* konsultował jego zakres z mieszkańcami *Gminy* oraz ze stowarzyszeniami i grupami turystycznymi, zainteresowanymi jego realizacją.

W dziedzinie turystyki *Gmina* współpracowała z *Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego*, ze *Starostwem Powiatowym w Częstochowie*, *Regionalnym Oddziałem PTTK w Częstochowie*, z lokalnymi stowarzyszeniami, takimi jak: *Stowarzyszenie Ekorozwoju Ziemi Poczesniańskiej*³⁰, *Stowarzyszenie „Bractwo Kuźnic”*, *Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych „Feniks”*, *Ochotnicza Straż Pożarna w Słowiku* oraz ze zorganizowanymi grupami turystycznymi, takimi jak: *Viking Nordic Team Częstochowa* i „*Kijomaniacy*”.

Współpraca ta polegała na wspólnej organizacji imprez sportowych, turystycznych i rekreacyjnych oraz na promowaniu tych imprez w mediach lokalnych i na stronach

²⁹ Dokument pn. *Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020+”*, przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr IV/38/2/2013 z dnia 1 lipca 2013 r.

³⁰ *Stowarzyszenie Ekorozwoju Ziemi Poczesniańskiej* – zrzeszenie osób zajmujących się ochroną środowiska naturalnego, z siedzibą w Korwinowie.

internetowych ww. podmiotów. Ponadto, pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego pomagali przy opracowaniu w *Gminie* infrastruktury rowerowej.

W złożonych wyjaśnieniach *Wójt* zauważył, że do rozwoju turystyki na terenie *Gminy* przyczyniała się ścisła współpraca z innymi gminami w ramach Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „*Bractwo Kuźnic*”, w skład której wchodziła również Gmina Poczesna. Dzięki tej współpracy, wspólnie zorganizowano zawody nordic-walking i rajdy rowerowe, a także wydano mapę turystyczną oraz album „*Rowerem po Bractwie Kuźnic*”.

[dowód: akta kontroli str. 759-761, 811-887, 897-900]

Ocena cząstkowa

W ocenie NIK Gmina prawidłowo upowszechniała efekty *projektu*, współpracując z organizacjami samorządowymi, stowarzyszeniami i organizacjami turystycznymi w zakresie organizacji i promocji imprez sportowo-rekreacyjnych organizowanych z wykorzystaniem zrealizowanego *obiektu*.

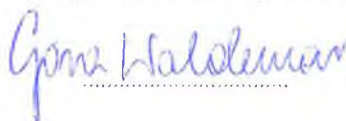
IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³¹ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 16 marca 2017 r.

Kontroler
Waldemar Góra
Gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Katowicach

Piotr Miklis

³¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 524, zwanej dalej „ustawą o NIK”.

